

Atodiad 1 - Argymhellion Gweithgor Craffu – Cynllunio a’r iaith Gymraeg

Cefndir

- 1 Fe wnaeth Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd gyfarfod ar 22 Mawrth 2018. Cytunodd Cadeirydd y Panel i’r Gweithgor Craffu gyflwyno adroddiad ‘Paratoi ar gyfer Ymgynghori’ i’r Panel. ‘Roedd yr adroddiad yma yn cynnwys cyfres o argymhellion i’r Panel ystyried. Cafodd Cyng. Gruff Williams, Cyng. Aled Evans, Cyng. Simon Glyn a Gareth H. James gyfle i gyfarch y Panel ac ateb cwestiynau. Gofynnwyd am ymateb y Panel i’r argymhellion erbyn 6ed Ebrill 2018.
- 2 Bu’r Panel gyfarfod yn flaenorol ar 26 Ionawr a 1 Chwefror i ystyried drafft cyntaf o’r Canllaw Cynllunio Atodol: Cynnal a chreu cymunedau nodedig a chynaliadwy. Yn unol â threfniadau mewnol Cyngor Sir Ynys Môn, fe dderbyniwyd sylwadau oddi wrth yr Uwch Dim Arweinyddiaeth. Cafodd y Canllaw ei ddiwygio i ymateb i sylwadau’r Panel a’r Uwch Dim Arweinyddiaeth yn ogystal â chanfyddiadau cychwynnol y Gweithgor Craffu (a gyflwynwyd i’r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 22 Chwefror 2018), pan yn briodol i wneud hynny. Rhoddodd y Panel sylw i’r Canllaw diwygiedig a’r trefniadau cychwynnol ar gyfer cynnal ymgynghoriad cyhoeddus amdano ar 22 Mawrth, ochr yn ochr ag argymhellion y Gweithgor Craffu.

Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd i argymhellion y Gweithgor Craffu

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a’r iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor
1a	Bod angen datganiad clir yn y Canllaw bod angen i’r datblygwr fynd i ymgynghoriad cyhoeddus ar bob datblygiad 10 neu fwy o dai mewn ardal drefol a 5 neu fwy o dai mewn ardal bentrefol/wledig.	Cytunir bod ymgysylltu ac ymgynghori â’r cymunedau a budd-ddeiliaid amrywiol eraill yn bwysig wrth ystyried datblygiad arfaethedig yn y cyfnod cyn cyflwyno cais cynllunio ac ar ôl cyflwyno’r cais cynllunio. Mae’r Canllaw Cynllunio Atodol drafft ymgynghorol yn mynd tu hwnt i ddisgwyliadau’r Gweithgor yn argymhelliad 1a. Nid yw’r Canllaw yn mynd tu hwnt i ofynion rheoliadau cynllunio ynglŷn ag ymgynghori cyhoeddus cyn cyflwyno cais cynllunio. Mae’n rhoi pwyslais ar ymgynghori ac ymgysylltu â’r cyhoedd a budd-ddeiliaid	Nid yw’n glir i Aelodau’r Gweithgor beth yw’r datganiad clir yn y Canllaw. Mae Cyfarwyddiaeth Cynllunio Llywodraeth Cymru’n nodi bod rhaid cynnal ymgynghoriadau cyn cyflwyno cais cynllunio ar gyfer pob datblygiad o 10 o dai. Nid oes gwahaniaeth p’un ai ydi’r datblygiad wedi’i ddynodi yn y Cynllun Datblygu Lleol neu beidio.

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor
		<p>eraill beth bynnag ydi'r datblygiad (tai a chyflogaeth/ masnachol) a lle bynnag mae safle'r datblygiad arfaethedig.</p> <p>Yn sgil derbyn sylwadau'r Panel, Uwch Dim Arweinyddiaeth Cyngor Sir Ynys Môn, a chanfyddiadau cychwynnol y Gweithgor Craffu i Bwyllgor Craffu Cyngor Gwynedd, nodwyd bod rhannau perthnasol o'r Canllaw wedi cael ei addasu i wella eglurder ynglŷn â'r mater yma.</p> <p>Mae Diagram 5 newydd yn Adran 2 o'r Canllaw yn nodi disgwyliadau'r Awdurdodau am ymgysylltu ac ymgynghori yn ystod y cam cyn cyflwyno cais cynllunio. Mae'n nodi gofynion rheoliadau cynllunio i ddatblygiad 'mawr' mewn <u>Canolfannau, Pentrefi a Chefn Gwlad</u> ymgymryd ag ymgynghoriad cyhoeddus statudol cyn cyflwyno cais cynllunio. Yn nhermau'r gofynion cynllunio statudol diffinnir datblygiad 'mawr' fel:</p> <p>(i) datblygiad tai o 10 neu fwy o unedau neu lle mae arwynebedd y safle yn 0.5 ha neu fwy (os na wyddys faint o unedau tai fydd ar y safle);</p>	<p>Dylid nodi hynny'n glir a syml yn y Canllaw.</p>

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor
		<p>(ii) darparu adeiladau (au) lle mae'r arwynebedd llawr a gaiff ei greu yn fwy na 1,000 m sg; neu</p> <p>(iii) datblygiad ar safle sydd gan arwynebedd o 1 ha neu fwy.</p> <p>Felly, mae'n ofynnol ymgynghori yn gyhoeddus am ddatblygiad 'mawr' yn lle bynnag mae o wedi ei leoli, boed yn ardal drefnol neu ardal wledig, sy'n wahanol i, a thu hwnt i ofynion argymhelliad y Gweithgor.</p> <p>Pan nad yw rheoliadau cynllunio yn gofyn am ymgynghoriad cyhoeddus statudol mae'r Canllaw (yn niagram 5 newydd) yn nodi'r angen i ymgeisydd ymgysylltu gyda budd-ddeiliaid perthnasol am ddatblygiad 'bach' (tai a chyflogaeth/ masnachol) lle bynnag mae o wedi cael ei leoli.</p> <p>Pan fydd angen Datganiad Iaith Gymraeg, mae paragraff 13 yn y fethodoleg a roddir yn Atodiad 7 i'r Canllaw yn nodi disgwyliadau'r Awdurdodau bod yr ymgeisydd yn ymgynghori ac yn ymgysylltu gyda'r gymuned leol am y cynnig, beth bynnag ydi ei faint neu ei leoliad.</p> <p>Pan fydd angen adroddiad am Aseiad Effaith Iaith Gymraeg, mae paragraff 8 o'r fethodoleg a roddir yn Atodiad 8 i'r Canllaw yn nodi</p>	

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor
		<p>pwysigrwydd ymgysylltu ac ymgynghori fel rhan o'r holl broses o ymgymryd ag asesiad effaith iaith Gymraeg. Mae paragraff 15 o'r fethodoleg yn son mwy am y drefn ymgysylltu ac mae'n cyfeirio'n ôl i Ddiagram 5 newydd.</p> <p><u>Penderfyniad y Panel</u> - yn sgil yr addasiadau sydd wedi cael eu gwneud i ymateb i sylwadau blaenorol, ni chredir bod angen newid ychwanegol.</p>	
1b	<p>Bod angen nodi'n glir yn y Canllaw bod angen i'r Datblygwr gyflwyno Datganiad Iaith Gymraeg ac Aseiad Effaith Iaith Gymraeg ar gyfer pob datblygiad sy'n mynd i ymgynghoriad cyhoeddus.</p>	<p>Polisi PS 1 y Cynllun sy'n pennu pryd fydd angen cyflwyno Datganiad Iaith Gymraeg a phryd fydd angen cyflwyno adroddiad am Aseiad Effaith Iaith Gymraeg gyda cheisiadau cynllunio. Ceir copi o Bolisi PS 1 yn Atodiad 1 i'r Canllaw.</p> <p>Yn sgil derbyn sylwadau'r Panel, Uwch Dim Arweinyddiaeth Cyngor Sir Ynys Môn, a chanfyddiadau cychwynnol y Gweithgor Craffu i Bwyllgor Craffu Cyngor Gwynedd, mae rhannau perthnasol o'r Canllaw wedi cael ei addasu i wella eglurder ynglyn â'r mater yma.</p> <p>Pan nad yw Polisi PS 1 yn gofyn am Ddatganiad nac Aseiad mae'r Canllaw yn nodi'r disgwiliadau ar gyfer y datblygiadau sy'n disgyn o dan y trothwyon. Cyfeirir at Ddiagram 3 (newydd), Diagram 5 (newydd) ac Atodiad 5</p>	<p>Mae Aelodau'r Gweithgor o'r farn y dylai unrhyw ymgynghoriad ar 10 tŷ a rhagor/5 yng nghefn gwlad, boed hynny yn y Cynllun neu ar hap gynnwys Aseiad Iaith. Dylid nodi hyn yn glir yn y Canllaw.</p> <p>Nodir yn Atodiad 8 o'r Canllaw drafft bod Aseiad o Gynaliadwyedd ar y Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) wedi cael ei ddylanwadu gan Aseiad Effaith Iaith Gymraeg.</p> <p>Sut mae wedi cael ei ddylanwadu?</p> <p>Mae 3 cam yn cael ei nodi ar gyfer cynnal Aseiad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Adnabod ac asesu'r wybodaeth waelodlin perthnasol <ul style="list-style-type: none"> - Pa wybodaeth a ystyriwyd ar gyfer y CDLI?

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor
		<p>– y drefn sgrinio. Gwneir hyn er mwyn sicrhau bod pob datblygiad perthnasol yn rhoi ystyriaeth i'w effaith ar / gyfraniad i gymunedau.</p> <p><u>Penderfyniad y Panel</u> - yn sgil yr addasiadau sydd wedi cael eu gwneud i ymateb i sylwadau blaenorol, ni chredir bod angen newid ychwanegol.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pa wybodaeth sydd angen ei ystyried cyn cyflwyno Cais Cynllunio? <p>2. Asesu effaith y datblygiad arfaethedig ar y Gymraeg</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pa wybodaeth a ystyriwyd ar gyfer y CDLI? - Pa wybodaeth sydd angen ei ystyried cyn cyflwyno Cais Cynllunio? <p>3. Lle'n briodol adnabod mesurau lliniaru, diogelu, gwella a lledaenu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pa fesurau a ystyriwyd ar gyfer y CDLI? - Pa fesurau sydd angen eu hystyried cyn cyflwyno Cais Cynllunio? - Ydi'r mesurau'n gymesur â'r effaith tebygol?
2	Bod Aelodau'r Panel yn derbyn cyngor ac arweiniad gan arbenigwyr annibynnol ym maes Cynllunio Ieithyddol wrth baratoi'r Canllaw Cynllunio Atodol newydd a chyn ymgynghori ar y Canllaw drafft newydd.	Cytunir bod angen cyngor ac arweiniad gan fudd-ddeiliaid amrywiol wrth baratoi pob un o'r Canllawiau Cynllunio Atodol er mwyn sicrhau eu bod yn rhoi arweiniad a chynghori i ymgeiswyr am ganiatâd cynllunio a swyddogion cynllunio a'r Pwyllgorau Cynllunio ynglŷn â defnyddio'r polisiau perthnasol. Mae'r adroddiad sy'n cyflwyno'r Canllaw	Mae'n ymddangos bod y Panel yn ystyried mai rôl ymylol sydd i arbenigwyr wrth baratoi ar gyfer Ymgynghori. <p>Mae Aelodau'r Gweithgor o'r farn bod y ddogfen ddrafft yn anaddas ar ei ffurf bresennol.</p>

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a’r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor
		<p>Cynllunio Atodol yn cadarnhau bod y gwaith o’u paratoi wedi bod yn destun mewnbwn gan sawl swyddog arbenigol o fewn y ddau Gyngor.</p> <p>Yn achos paratoi’r Canllaw Cynllunio Atodol yma, mae’r gwaith paratoi wedi golygu cael mewnbwn manwl gan Swyddogion Cynllunio a Swyddogion Datblygu Iaith yn y ddau Gyngor. Cafwyd sgysiau hefyd gyda swyddog o Fenter Iaith Môn a swyddog o Isadran Gymraeg Llywodraeth Cymru. Yn ogystal â hynny, mae’r Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd wedi gallu manteisio ar sesiynau am gynllunio ieithyddol gynhaliwyd ym Mhrifysgol Aberystwyth yn 2015.</p> <p>Nododd y Panel bod y Cynllun Ymgynghori ar gyfer y Canllaw yma yn cyfeirio at ymgynghori gyda Swyddfa Comisiynydd yr iaith Gymraeg ac Isadran Gymraeg Llywodraeth Cymru yn ystod y cyfnod ymgynghori cyhoeddus, yn ogystal â rhoi cyfle i grwpiau diddordeb arbennig gyfrannu i’r broses o baratoi’r Canllaw terfynol.</p> <p><u>Penderfyniad y Panel</u> - yn sgil yr addasiadau sydd wedi cael eu gwneud i ymateb i sylwadau blaenorol a’r trefniadau ar gyfer cael barn arbenigol yn ystod y cyfnod ymgynghori</p>	<p>Mae cyfle i’r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd fod yn arloesol yn y maes yma gan drafod y ddogfen drafft yn fanwl gydag arbenigwyr cyn ymgynghori’n gyhoeddus a gyda budd-ddeiliaid.</p>

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor
		cyhoeddus, ni chredir bod angen newid ychwanegol.	
3	<p>Bod Aelodau'r Panel yn derbyn cyngor ac arweiniad gan arbenigwyr annibynnol ym maes Ymchwil a Dadansoddeg wrth baratoi'r Canllaw Cynllunio Atodol newydd a chyn ymgynghori ar y Canllaw drafft newydd.</p>	<p>O ran yr argymhelliad yma nodwyd mai rôl y Canllaw ydi rhoi arweiniad ynglŷn â sut i ddefnyddio Polisiâu perthnasol yn y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd. Nid ei bwrpas ydi cyflwyno adroddiad am waith ymchwil.</p> <p>Noder bod y rhesymeg du cefn i'r argymhelliad yma yn cyfeirio at waith ymchwil gafodd ei gomisiynu gan y ddau Gyngor ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri, gyda mewnbwn Bwrdd yr Iaith Gymraeg. Mae'r rhesymeg yn cyfeirio'r benodol at un o'r negeseuon o'r gwaith ymchwil hwnnw. Mae'r fethodoleg ar gyfer ymgymryd â gwaith yn gysylltiedig â Datganiad ac Asesiad yn adnabod mewnfudo (ac allfudo) fel materion allweddol a fyddai angen i'r ymgeisydd ystyried (gyda chyngor ac arweiniad gan berson cymwys) wrth lunio'r datblygiad arfaethedig.</p> <p>Cytunir bod rhoi ystyriaeth fanwl i ddata a gwybodaeth yn bwysig wrth ystyried effaith datblygiad ar gymunedau. Mae Atodiad 2 yn cynnwys rhestr o ddogfennau a gyfeirir atynt yng nghorff y Canllaw. Rhoddir dolen i dudalennau gwe lle gellir dod o hyd i'r</p>	<p>Nodir gan y Panel bod cyfeiriadau at ddogfennau a rhestrau yn y Canllawiau.</p> <p>Mae Aelodau'r Gweithgor o'r farn bod hyn yn annigonol a bod angen rhoi arweiniad mwy penodol a chdir yn y Canllaw cyn ymgynghori arno.</p> <p>Nodir bod swyddogion cymwys o fewn y ddau Gyngor yn defnyddio ffynonellau i wirio Datganiad ac Asesiad.</p> <p>Mae Aelodau'r Gweithgor o'r farn bod angen mwy o fanylion er mwy rhoi cadernid a sicrhau hygrededd i'r gwaith:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Teitl swyddi 2. Swydd Ddisgrifiadau 3. Manylion neu fatrics am sut mae ceisiadau'n cael eu gwirio.

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor
		<p>dogfennau. Felly maent yn berthnasol i destun y Canllaw.</p> <p>Mae Atodiad 3 yn rhoi rhestr o ffynonellau cydnabyddedig. Cafwyd cymorth gan Isadran Gymraeg Llywodraeth Cymru i roi'r rhestr at ei gilydd.</p> <p>Pwysleisir bod disgwyl i ymgeisydd wneud ymholiadau trylwyr am y ffynonellau adeg paratoi'r cais cynllunio. Yn yr un modd bydd swyddogion cymwys o fewn y ddau Gyngor yn defnyddio'r ffynonellau i wirio'r Datganiad ac Aseiad. Bydd y cyfnod ymgynghori cyhoeddus yn gyfle i unrhyw un awgrymu ffynonellau data a gwybodaeth ychwanegol.</p> <p>Disgwylir i'r ymgeisydd, gyda chymorth person cymwys, ddefnyddio'r data a gwybodaeth yn y ffynonellau perthnasol wrth iddynt ystyried beth ydi effaith y datblygiad arfaethedig ar y gymuned/ ardal ddylanwad a phenderfynu sut ellir addasu'r datblygiad neu gyflwyno mesurau lliniaru i sicrhau bod y datblygiad yn dderbyniol yn nhermau cynllunio defnydd tir. Bydd y Gwasanaeth Cynllunio, gyda chymorth swyddogion cymwys mewn meysydd perthnasol, yn gwirio'r defnydd o wybodaeth a data gan yr ymgeisydd cyn dod i gasgliad am y datblygiad arfaethedig.</p>	

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a'r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor
		<p><u>Penderfyniad y Panel</u> - yn sgil yr addasiadau sydd wedi cael eu gwneud i ymateb i sylwadau blaenorol, ni chredir bod angen newid ychwanegol.</p>	
4	<p>Bod Aelodau'r Panel yn derbyn cyngor ac arweiniad gan arbenigwyr annibynnol ym maes Ymgysylltu ac Ymgynghori wrth baratoi'r Canllaw Cynllunio Atodol newydd a chyn ymgynghori ar y Canllaw drafft newydd.</p>	<p>Mae Atodiad 9 i'r Cynllun wedi adnabod pa ganllawiau cynllunio atodol newydd sydd yn angenrheidiol i gefnogi'r Cynllun. Cafodd y rhestr ei baratoi yn ystod cyfnod paratoi'r fersiwn drafft cyntaf o'r Cynllun (sef y Cynllun Adnau). Nid rôl y Canllaw unigol ydi cofnodi hynny. Nid rôl y Canllaw chwaith ydi cofnodi pam na chafodd y Canllaw ei baratoi ochr yn ochr â'r Cynllun. Cafodd sgôp drafft pob un o'r Canllawiau eu paratoi a'u cyhoeddi yn ystod Archwiliad Cyhoeddus y Cynllun (2016).</p> <p>Nodwyd bod y Panel wedi gwneud sylwadau am ddrafft cyntaf o'r Canllaw er mwyn gwella eglurder y Canllaw. Nodwyd bod newidiadau wedi cael eu gwneud i gyfarch y gwendidau a gafodd eu hadnabod ganddo, yn ogystal â materion a godwyd gan yr Uwch Dim Arweinyddiaeth (Cyngor Sir Ynys Môn) â chanfyddiadau cychwynnol y Gweithgor Craffu yn ei adroddiad i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 22/2/18.</p>	<p>Nodir gan y Panel bod newidiadau wedi cael eu gwneud i gyfarch y gwendidau a gafodd eu hadnabod yn y drafft cyntaf.</p> <p>Byddai'n dda i weld beth yw'r newidiadau hynny, ac a ydynt yn sylweddol.</p> <p>Er i'r Panel nodi yn ei gyfarfod gydag Aelodau'r Gweithgor ar 22 Mawrth ei fod am roi ystyriaeth i ddwy ddogfen a gyflwynwyd gan Aelodau'r Gweithgor i'w sylw. Nid yw'n ymddangos bod y Panel wedi rhoi ystyriaeth ofalus i'r dogfennau hynny.</p> <p>Dyma'r ddwy ddogfen a gyflwynwyd:</p> <p>Egwyddorion Cenedlaethol ar Ymgysylltu ac Ymgynghori https://participation.cymru/cy/egwyddorion/</p> <p>Rhoi'r Egwyddorion ar Waith https://participation.cymru/wp-content/uploads/2017/02/nationalprinciplesc</p>

	Argymhelliad Gweithgor Craffu Gwynedd – Cynllunio a’r Iaith Gymraeg	Ymateb Panel Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd	Sylwadau a Chwestiynau Pellach gan y Gweithgor
		<p>Bydd y cyfnod ymgynghori cyhoeddus yn gyfle i gael barn gan fudd-ddeiliaid amrywiol am y Canllaw.</p> <p>Nodwyd bod yr Uned Polisi Cynllunio ar y cyd wedi paratoi Cynllun Ymgynghori drafft gyda golwg ar y safonau a gyfeirir atynt ac mewn ymgynghoriad â swyddogion ymgysylltu’r Cyngor. Mae’r trefniadau egluro pryd a sut ddylid cyflwyno sylwadau, sut caiff y sylwadau eu hystyried (pwy a phryd) a sut i gael gwybod am y penderfyniad terfynol am gynnwys y Canllaw.</p> <p><u>Penderfyniad y Panel</u> - yn sgil yr addasiadau sydd wedi cael eu gwneud i ymateb i sylwadau blaenorol, ni chredir bod angen newid ychwanegol.</p>	<p>Gofynnir i’r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd roi ystyriaeth fanwl i’r dogfennau yma cyn bwrw ymlaen gyda’r Ymgynghoriad Cyhoeddus</p>
5	Bod Aelodau’r Panel yn gofyn am ymestyn yr Amserlen os oes angen er mwyn cyflawni gwaith o’r safon uchaf posibl.	<u>Penderfyniad y Panel</u> – yn seiliedig ar yr uchod nid oes angen ymestyn yr amserlen.	Gofynnir i’r Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd gyfarch yr argymhellion yn llawn cyn bwrw ymlaen gyda’r Ymgynghoriad Cyhoeddus.